

ВМІЄМО ПЕРЕМАГАТИ!

Роман ДУБРОВСЬКИЙ

кандидат філологічних наук

Видавництво «Педагогічна преса», куди входить комплекс науково-методичних журналів педагогічного спрямування, постійно організовує творчі конкурси педагогічних і науково-педагогічних працівників загальноосвітніх і вищих закладів освіти. Особливе місце серед них належить конкурсам, які проводить журнал «Українська мова і література в школах України». Одна з позитивних особливостей творчого суперництва філологів України — це поєднання зусиль учителів ЗОШ і науковців ЗВО, що забезпечує синтез практичного сьогодення філологічної освіти з актуальними проблемами філологічної науки і дає відповідний науково-педагогічний ефект.

Саме цей фактор разом із високим професіоналізмом забезпечив фаховий і творчий успіх кандидата філологічних наук, завідувача кафедри української філології та суспільних дисциплін нашої академії, доцента Олега Василичина та його колеги і друзини, вчителів української мови та літератури Кременецької загальноосвітньої школи № 4 Ірини Василичини: кременецький подружній тандем українських філологів став переможцем Всеукраїнського конкурсу журналу «Українська мова і література в школах України» в номінації «Література рідного краю».

Перемогу нашим фахівцям принесла науково-методична розробка уроку «Дивосвіт поезії Оксани Лятуринської». Можна з упевненістю стверджувати, що саме поєднання навчальної практики, забезпеченої філологом-практиком Іриною Василичин, та науково-теоретичного наповнення методичної структури уроку, здійсненого науковцем, доцентом Олегом Василичиним, забезпечили високий методичний і науково-теоретичний рівень розробки уроку, а в кінцевому підсумку привело до першого конкурсного

місця. Перемогу наших конкурсантів засвідчив відповідний Сертифікат, підписаний головними редакторами редакцій журналів видавництва «Педагогічна преса» та науково-методичного журналу «Українська мова і література в школах України».

Символічною була тема методичної розробки «Оксана Лятуринська — княгиня української духовності». Розробники теми поставили за мету зацікавити учнів життям і творчістю поетеси, дати характеристику її поетичної творчості і на цій основі розвивати їх естетичні та художні смаки, виробляти вміння сприймати й оцінювати справжню

поезію, прищеплювати юному поколінню любов до малої та великої Батьківщини, плекати почуття гордості за видатних краян. Для досягнення такої комплексної мети автори застосували і відповідний комплекс форм, методів і прийомів роботи: традиційне слово вчителя, перегляд скульптур, картин, писанок Оксани Лятуринської, декламування її поетичних творів, робота в

групах, інтерактивна вправа «Незакінчене речення», прийом «Кольористика», а також дослідницька робота «Грунування», що полягає в заповненні біографічного «грона» поетеси, де відобразили її родину, освіту, життя в еміграції, поетичний доробок і мистецьку спадщину.

Розробкою передбачено забезпечення емоційної готовності учнів до уроку, актуалізації їхніх опорних знань. Застосовано прийом асоціювання, що полягає

у занотовуванні учнями своїх асоціацій до слів «мала батьківщина» і «рідний край». Серед поетичних творів поетеси, запропонованих для декларування, вчитель та учні читали «Смерть козака», «На варті», «Героїчне», «Сирітка». Методичним продовженням декламування виступила бесіда, змістом якої стало первинне сприйняття твору школярами. Цікавою формою освоєння навчального матеріалу була робота у групах: учні об'єднуються у невеликі групи по кількох чоловік; кожна з таких груп працює над окремою поезією і презентує результати своєї роботи через декламування вірша, відповіді на запитання творчого характеру, виконання творчого завдання у формі тематичного есе за змістом вірша, аналізу творчих засобів, характеристики світогляду автора, її зв'язку з фольклором.

Цікавим бачиться прийом «Кольористика»: учні читають вірш, кожен з його рядків розмальовують певним кольором та аргументують свій вибір кольору. Привертає увагу робота учнів над формуванням «поетичного гербарію» Оксани Лятуринської, в поезії якої — світ дивовижної української природи є не просто фоном для поетичних образів, а сам виступає величним і неповторним поетичним полотном, зітканим чи не з усіх елементів української флори. Учні пропонують створити власний поетичний гербарій і за бажанням та можливістю намалювати ілюстрації до творів Оксани Лятуринської. Перед ними також постає перспективне завдання: в'янути, чи вплинули твори поетеси на їхнє світосприйняття і чи варто залучити до ознайомлення з її творчістю своїх ровесників.

Свою науково-методичну розробку автори завершують символічно й оптимістично: вони вважають, що на мистецькому гербі Оксани Лятуринської можна зобразити меч, вогонь, ратище, тризуб, яструба, лебедя, сокола, когута, лева та ліру, і заявляють, що поетесі вдалося своїми віршами будити, підносити кожного читача, а відтак і приносити світлу радість рідній землі та її народові.

Олег ВАСИЛИШИН

кандидат філологічних наук

Будь-яка подія вимагає «знакового гостя». Такою постаттю, яка б надала святкуванню 100-річчя з часу заснування Української гімназії ім. Івана Стешенка статусу всеукраїнського формату, став академік Микола Жулинський. Для того, щоб він прибув до Кременця, довелося повернути кви-

ток «Інтерсіті» у львівську залізничну касу, адже, як виявляється, цей поїзд-диво ХХІ ст. на жодній зі станцій не зупиняється. Тож змушені були скористатися автомобільними послугами безвідмовного колеги-музиканта Петра Клака, щоб дістатися до університетського гуртожитку у «західній столиці»; за домовленістю, нас мав зустріти високоповажний земляк-вчений. Місце зустрічі — пам'ятник Михайлові Грушевському.

Наш гість помітно вирізнявся у натовпі львів'ян не лише імпазотною поставою й поважною ходою, але передусім двома саквояжами наповнених книжок. Тому стрімголов кидаюся йому назустріч, аби взяти у свої руки «науковий багаж», яким львів'яни засвідчили повагу й прихильність до такого відомого українського вченого. І хоч ректор КОГПА ім. Тараса Шевченка Афанасій Ломачович просив мене зберігати інтригу (тобто не повідомляти про його приїзд до Львова на зустріч), все ж наслідуюсь розкрити і цю таємницю.

Обидва усміхнені й привітні чоловіки радо вітаються. Я ж від тієї миті не випускаю з рук камери, аби не пропустити у своєму фоторепортажі якогось важливого кадру. Залитий по вінця сонцем Львів дозволяє вибрати для зйомок вдалий ракурс. Пропозиції відвідати бар усім сподо-

балася, бо ж за філіжанкою кави є добра нагода домовитися про спільну співпрацю у поверненні академії статусу повноцінного закладу освіти під крилом Києва або навіть Острога.

З великими зусиллями вибираємось на нову тернопільську автостраду. Водій-віртуоз Петро Клак впевнено керує легко-виком. Коли у салоні авто опиняється поряд із тобою такий високоосвічений і високопоставлений чоловік, то намагаєшся усіма силами витримувати дистанцію й гречно вислухати співрозмовника. І перше, що спадає йому на думку, то це болісні роздуми про велику подвижницьку працю на теренах літературних майстра пера Петра Сороки:

«... Його «Денники» цілком оригінальні й неповторні, кожен порух душі тут знаходить свій вияв у слові... Маю кілька листів, до яких хочеться повертатись, щоб запам'ятати його внутрішній голос... такий глибокий і зворушливий... Такого скрупульозного трудівника на літературній ниві нам сьогодні не вистачає».

Погоджуюсь із Миколою Григоровичем і хочу повідомити про перипетії наших стосунків з Петром Івановичем, який, до

речі, в останній телефонній розмові був трохи сердитий на нас, кременчан, мовляв, оскільки не приїхали до нього, то й відповідно у нього змінилися плани. Він мав намір тоді сам видавати книги про Івана Кошелівця та Степана Пушика і не збирався ні з ким ділитись своїми напрацюваннями, а ми хотіли лише двом нашим магістрантам при підтримці Петра Сороки просто допомогти впоратись із написанням магістерських робіт. Але цей задум поборали по перу перервала його раптова кончина...

Попереду нас очікує старовинний Вишнівець в особі гіда-екскурсовода «Палацу Вишневецьких» пані Любові Шиян, з якою у нас склалися тісні приятельські стосунки. У центрі — вишневецьке перехрестя: поворот

наліво — дорога до замку, поворот направо — шлях до с. Лози — батьківщини Бориса Харчука. Кваплюсь через вікно автомобіля показати каскад ставків, де любили рибалити Микола Вінграновський із Борисом Харчуком.

Відразу потрапляємо у дивовижно наповнений історичний експрес, який робить дуже професійно уже згадана дослідниця старожитностей Волині.

Не забуваю й про мить увічнення: біля меморіальної таблиці Тараса Шевченка фотографую М. Г. Жулинського на знак його постійної і скрупульозної наукової праці про великого українця. До речі, варто згадати і той факт, що Микола Жулинський як колишній віце-прем'єр з гуманітарних питань за час президентства Віктора Ющенка ініціював виділення коштів для знакових історичних і культурних пам'яток, в тому числі й для Вишнівця. Тому має право, як ніхто інший, на власні очі побачити, як відроджується цей благодатний куточок збараської землі.

Найперше, що вражає при вході у палац, — то це велика панорама старовинного містечка з усіма подробицями архітектури й ландшафту. Її, на щастя, зберегли працівники Львівського історичного музею, хоч і не зовсім в ідеальному стані. Після вдалої реставрації це подароване полотно радує око відвідувачів своєю художницькою красою й розмахом втілення авторської ідеї.

Перш ніж розпочати екскурсію, дослідниця старожитностей Волині й Галичини, кандидат історичних наук Любов Шиян знайомить нас із науковими працівниками заповідника. Відтак нам пропонують оглянути «родзинку» Палацу — Дзеркальну залу, яку облаштовано за зразком кращих європейських замків. Внутрішнє обличчя пала-

цу нагадує Версаль: розкішні оздоблення із вмонтованими дзеркалами створюють ілюзію безконечного простору, а великі люстри, немов сонце, підкреслюють величавість цієї зали. І хоча сьогодні ХХІ століття, все ж нас не покидає думка про те, що колись таки це замкове диво буде відроджене для наступних поколінь.

Далі нас ознайомлюють із галереєю

портретів князів Вишневецьких та інших знатних шляхтичів. І все це завдяки науковцям Львівського історичного музею, які щедро поділились своїми збереженнями із Вишнівцем.

Не оминаємо увагою і бібліотечну залу, яка, на жаль, нині, крім меблів, чекає свого поповнення раритетами. Вони, як нам повідала екскурсовод, зберігаються як у державних, так і приватних книгозбірнях України, Росії, Польщі. Повернути їх сьогодні доволі складно.

Справжньою «фішкою» палацу є балкон, з якого відкриваються неповторні краєвиди старого Вишнівця й принадно-го каскаду ставків. Тут ми робимо селфі, аби увічнити таке наше коротке перебування на Богом даній вишневецькій землі, сподіваючись, що неодмінно приїдемо сюди разом зі студентами — членами наукової лабораторії.

Кличе їх у це подорожжя пам'ять про творчий тандем письменників-земляків Бориса Харчука та Івана Гнатюка. А справжнім пошанівком цим двом творцям слова могла би стати літературно-меморіальна кімната, для облаштування якої в автора цих рядків упродовж тридцяти років назбиралося чимало цікавих експонатів. Тому з нетерпінням чекатимемо на реакцію вишневецьких культурологів.

Фото з архіву Олега Василичина